

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
16.Bhar.36/2019/9.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2019. év május hó 16. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t :

A testi sértés vétsége miatt a ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.6147/2018/6. számú ítéletét helybenhagyja.

Az állam köteles az ítélet jogerőre emelkedésétől számított egy hónapon belül a védő részére 12.700,- (tizenkétezer-hétszáz) forint védői díjat megfizetni.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A vádlottat a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 2017. december 11. napján kihirdetett, 6.B.9/2017/12. számú ítéletével bűnösnek mondta ki gondatlanságból elkövetett súlyos testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) bekezdés (3) bekezdés (9) bekezdés a) pont].

Ezért őt 180 napi tétel pénzbüntetésre ítélte; egynapi tétel összegét 1000 Ft-ban állapította meg; az így kiszabott összesen 180.000 Ft összegű pénzbüntetés megfizetésére 10 havi, havi, részletenként 18.000 forint részletfizetést engedélyezett. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén, annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

A vádlottat 184.830 forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2018. november 20. napján kihirdetett 20.Bf.6147/2018/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A vádlottat az ellene gondatlanságból elkövetett testi sértés vétsége [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés, (9) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

Úgy rendelkezett, hogy az eljárás során felmerült büntügyi költséget az állam viseli.

Kötelezte továbbá az államot arra, hogy a meghatalmazott védő részére a védői díjat térítse meg.

Helyesbítette a vádlott lakcímét és személyazonosító igazolványának számát.

A másodfokú ügydöntő határozat ellen fellebbezési jogot biztosított.

Az ítélet ellen az ügyész - a törvényes határidőn belül - fellebbezést jelentett be a vádlott terhére, a gondatlanságból elkövetett testi sértés vétségében történő bűnösségének megállapítása és pénzbüntetés kiszabása érdekében.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.56/2019/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést a vádlott bűnösségének a megállapítására irányuló részében fenntartotta, az indítványozott jogkövetkezmény tekintetében módosította.

Álláspontja szerint az eljárási szabályokat mind az első, mind a másodfokú bíróság megtartotta.

A megalapozottság tekintetében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a tényállást azonban hiányosan állapította meg, a másodfokú bíróság a hiányosságot túlnyomórészt orvosolta, a másodfokon korrigált tényállás azonban továbbra is részben megalapozatlan maradt. Az ügyészi álláspont szerint a személyi körülmények között szükséges

feltüntetni azt, hogy a vádlott, a Budaörsi Járásbíróság 7.B.15/2014/20. számú ítéletével elbíralt cselekményét 2013. április 3-án követte el, illetve, hogy e cselekmény miatt 10 óra közérdekű munkára ítélte őt a bíróság. Hiányos a tényállás, mert a másodfokú bíróság által módosított tényállás már nem tartalmazza annak megállapítását, hogy "a vádlott a forgalmi okból álló járművek között próbált átjutni az úttest másik oldalára". A tényállás ugyanakkor a harmadfokú eljárásban az iratok alapján megalapozottá tehető és így a vád tárgyává tett cselekmény elbírálható.

A főügyészség jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróság téves jogi következtetés miatt mentette fel bűncselekmény hiányában a vádlottat.

A másodfokon eljáró Fővárosi Főügyészség fellebbezésében írtakra is utalva azzal érvelt, hogy a vádlott tévedése nem alapozhatja meg felmentését, hiszen a vádlott nem észlelte sértett közeledését, így a sértett nem is téveszthette meg közlekedési szabályszegésével a vádlottat; ezen túlmenően a vádlott azért sem hivatkozhat a bizalmi elvre, mert maga szabálytalanul közlekedett.

A gyalogos vádlott több közlekedési szabályt is megsértett. Egyrészt - noha a közelben volt ilyen - nem a kijelölt gyalogátkelőhelyen kelt át az úttesten [KRESZ 21. § (5) bekezdés]. Másrészt záróvonalat is átlépett, az azon történő áthaladás a vonatkozó rendelkezések együttes értelmezése mellett a gyalogos vádlott számára is tilos volt [KRESZ 18. § egy bekezdés c) pont, 21. § (5) és (6) bekezdés 3. § (1) c) pont]. Álláspontja szerint a vádlottnak kellő gondosság tanúsítása mellett meg kellett volna győződnie arról is, hogy balról érkezik-e jármű. Az adott helyen balról szabályosan előre soroló motorkerékpár közlekedhetett volna. A gyakorlati élet is indokolja a körültekintést, a sértett szabályszegése ugyanis nem kivételes, mert az egynyomon haladó járművek záróvonal ellenére történő szabálytalan előrehaladása rendszeresen tapasztalható a budapesti közlekedésben.

A vádlottnak realitással kellett számolnia azzal is, hogy a motorkerékpár az ütközés vagy hárítás során felborul, és annak vezetője megsérül. Téves tehát a másodfokú bíróságnak az érvelése, hogy ilyen következménnyel a gyalogos vádlottnak „mint a közlekedés legkisebb veszélyfaktorú résztvevőjének” nem kellett számolnia.

A baleset a vádlott szabályszegő magatartása nélkül nem következett volna be, a sértettnek nem kellett számolnia azzal, hogy a vádlott nem a közelben lévő gyalogos átkelőhelyen megy át az úttesten.

A vádlott bűnösségét a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdésre tekintettel a (9) bekezdés a) pontja szerint minősülő testi sértés vétségében meg kell állapítani.

Tekintettel arra, hogy a cselekmény óta hosszabb idő telt el és, hogy a balesetben a vádlott maga is megsérült, a próbára bocsátás elégséges jogkövetkezmény, emellett a vádlottat kötelezni kell a felmerült bűnügyi költség viselésére.

A fellebbviteli főügyészség összegzően a másodfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a vádlott vád szerinti bűnösségének a megállapítását és próbára bocsátását indítványozta.

A vádlott meghatalmazott védője az ügyészi átiratában írtakra írásbeli észrevételt tett.

Az ügyészi másodfellebbezést aaptalannak értékelte.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete megalapozott, jogi álláspontja helyes.

Az ügyészi átiratban indítványozott tényállás kiegészítések a büntetőjogi felelősség szempontjából irreleváns tényekre vonatkoznak, ezért szükségtelenek. A személyi rész indítványozott kiegészítése nem befolyásolja a büntetőjogi felelősség megállapíthatóságát; az álló járművek között történő

vádlott áthaladás tényének a rögzítése szükségtelen, mert a baleset nem e járművek forgalmi sávjában, hanem az ezekkel szembe közlekedőkében történt.

A védő a bizonyítási eljárás eredménye alapján azt is megállapíthatónak látta, hogy a gyalogos és a motorkerékpár ütközése a záróvonalról 1,2-1,6 méter távolságra történt.

Álláspontja szerint a baleset a sértett közlekedési szabályszegése - a KRESZ 18. § (1) bekezdés c) pontjában és a 36. § (1) és (12) bekezdésében írtak megsértése - miatt következett be. A vádlott közlekedési szabályszegései - a KRESZ 21. § (5) és (6) bekezdésében írt szabályok megsértése - legfeljebb közreható okként értékelhetők. Rámutatott arra is, hogy - az ügyészi átiratban írtakkal szemben - a gyalogos vádlottra nem vonatkozik a záróvonal átlépésének a tilalma.

Hangsúlyozta, hogy a vádlottnak a tőle elvárható gondosság mellett sem kellett az álló kocsisor mellett elhaladó, balról érkező járműre számítania. Az 1-es számú tanú személygépkocsijának az elhelyezkedése miatt motorkerékpár az előre sorolást nem tudta végrehajtani; kerékpárosok pedig csak jobbra-tartással az úttest szélén haladhattak volna előre. A sértetti szabályszegés „mindennaposnak” értékelt jellege a gondosságnak nem fokmérője.

A meghatalmazott védő utalt arra is, hogy ugyanezen közlekedési esemény kapcsán a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 2019. március 5. napján kelt, 6.B.183/2017/25. számú nem jogerős ítéletével a sértettet közúti baleset okozása miatt 1 évre próbára bocsátotta.

A meghatalmazott védő összegzően a másodfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész az átiratában írtakat fenntartotta.

Változatlan álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete részlegesen megalapozatlan, amely azonban az iratok alapján a harmadfokú eljárásban orvosolható.

A védői észrevételre reflektálva rámutatott, hogy a vádlott ott írt behaladási távolsága sem befolyásolja azt a körülményt, hogy a vádlott jelenléte csak féktávolságon belül volt észlelhető a sértett számára.

A vádlott közlekedési szabályszegése okozati összefüggésben áll a balesettel. Bűnössége mind a baleset, mind annak eredménye tekintetében fennáll, másodfokú bíróság ez utóbbival ellentétes következtetése nem helytálló.

Indítványozta a másodfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a vádlott bűnösségének vád szerinti megállapítását, a vádlottal szemben próbára bocsátás alkalmazását, és a felmerült bűnügyi költség viselésére történő kötelezését.

A harmadfokú nyilvános ülésen a sértett jogi képviselője osztotta az ügyészség álláspontját.

Hangsúlyozta a vádlotti magatartás tényállásszerűségét, a vádlott közlekedési szabályszegése és a sértett sérülése közötti okozati összefüggés megállapíthatóságát. Véleménye szerint a vádlott vétett az elvárható gondosság ellen, amikor a balról érkező forgalmat nem ellenőrizte.

A másodfokú ítélet megváltoztatását, a vádlott jogerős marasztalását kérte.

A harmadfokú nyilvános ülésen a védő az írásbeli észrevételében írtakat fenntartotta.

Részletezte az abból származó nehézséget, hogy a vádlottal szemben közvád, míg a sértettel szemben pótmagánvád alapján indult büntetőeljárás elkülönült egymástól, megítélése szerint az előbb befejezést nyerő ügy kihatással lehet a másik eredményére.

Rámutatott, hogy a balesetért való felelősség a 6/1998. Büntető jogegységi határozatban írtak alapján bírálendő el, az ott írt elvek az EBH2007. 1681. értelmében a gyalogosok és járművek viszonyára is irányadó. A baleset előzményeként a sértett szándékos közlekedési szabályszegése megállapítható, ami okozati összefüggésben áll a bekövetkezett balesettel. E szabályszegésre a vádlottnak nem kellett számítania.

A másodfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A harmadfokú nyilvános ülésen a vádlott utolsó szó jogán a másodfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy az útestre lépéskor balra tekintett, a záróvonalon történő áthaladáskor már csak a lehetségesen jobbról érkező forgalmat ellenőrizte, balról nem számított jármű érkezésére. Hivatkozott sérüléseinek a súlyosságára, kórházi kezelésének hosszabb időtartamára.

Az ügyészi másodfokú fellebbezés nem alapos.

Helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor ítéletével szemben fellebbezési jogot biztosított, ugyanis amikor az első fokon elítélt vádlottat felmentette, az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott [Be. 615. § (1) bekezdés (2) bekezdés b) pont]. Ez az eljárási helyzet bármely fellebbezésre jogosult részére megnyitja a fellebbezés lehetőségét. Nem jelent korlátozó tényezőt, hogy a vádlott és a védő csak a terhelt javára fellebbezhet, mert felmentő ítélet esetén a fellebbezés irányulhat kizárólag a felmentésnek az indokolásban megfogalmazott jogcíme ellen, de sérelmezheti az ítélet bármely rendelkezését, tény-, vagy jogi relevanciájú megállapítását is. [Be. 583. § (3) bekezdés c) pont és (4) bekezdés].

A vád tárgyát egyetlen bűncselekmény képezte, a másodfokú bíróság elsőfokú bíróságával ellentétes döntése e cselekményért való büntetőjogi felelősség megállapíthatóságára vonatkozott, ezért a harmadfokú felülbírálat teljes körű volt, az egész másodfokú ítéletre kiterjedt [Be. 618. § (1) bekezdés a) pont, aa) alpont].

A harmadfokú felülbírálat így vonatkozott a másodfokú ítélet megalapozottságának a vizsgálatára is annak szem előtt tartásával, hogy az esetleges megalapozatlanság csak akkor küszöbölhető ki, ha első vagy másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján, vagy helyes ténybeli következtetés levonásával a megalapozott tényállás megállapítható [Be. 619. § (1), (3) bekezdés].

A harmadfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy az első-, és másodfokú bíróság betartotta-e a perrendi szabályokat [Be. 618. § (1) bekezdés b) pont]. Az eljárási rendelkezések megtartásával kapcsolatos vizsgálat megelőzte a felülbírálat körébe tartozó egyéb kérdések értékelését.

Jelen ügy eljárásjogi sajátossága volt, hogy a büntetőeljárás két perrendi törvény hatálya alatt zajlott. Az elsőfokú eljárásban és a másodfokú eljárás kezdeti szakaszában az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) rendelkezései érvényesültek, majd a másodfokú eljárás meghatározó részében, így a nyilvános üléseken és az ügydöntő határozat meghozatalakor is már a 2017. évi XC. törvény (Be.) rendelkezései voltak az irányadók.

Az új törvény rendelkezéseit a hatálybalépéskor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell [Be. 868. § (1) bekezdés]. A Be. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt az új törvény másként szabályozza [Be. 870. § (1) bekezdés]. Az eljárási cselekmény törvényességét a fogatosítás idején hatályos szabályok szerint kell értékelni (EBH2018. 1757.).

Az ítélőtábla megállapította, hogy az eljárási szabályokat mind az első, mind a másodfokú bíróság csaknem teljes körűen megtartotta.

Az elsőfokú bíróság perrendszerű eljárásából kiemelendő a vallomások beszerzésének a törvényessége.

Az elsőfokú bíróság jogszerűen vonta a bizonyítékok körébe a vádlott, a sértett és a tanú rendőri

jelentésekbe foglalt nyilatkozatait arra tekintettel, hogy az érintettek az ilyen formában rögzített nyilatkozataikat a tárgyaláson, eljárási pozíciójuknak megfelelő figyelmeztetés után fenntartották. A gyanúsított és a tanú vallomása nem foglalható jelentésbe [korábbi Be. 168. § (1) bekezdés] Ezen eljárási résztvevők jelentésben rögzített közlései, csak a törvényes figyelmeztetésük, és az elmondottak ezt követő fenntartása után válhatnak a vallomásuk részévé és értékelhetők bizonyítékként.

Ugyancsak törvényes volt az eljárás korábbi szakaszában gyanúsított pozícióban lévő a sértett nyomozati vallomásának a hozzájárulását követő ismertetése [korábbi Be. 296. § (4) bekezdés].

A másodfokú bíróság részéről törvényes volt az elsőfokú ítélet teljes körű felülbírálata, illetve, hogy nem látta akadályát annak, hogy védő a másodfokú eljárásban kiterjessze a fellebbezés irányát.

E vonatkozásban helyesen utalt a törvényszék arra, hogy a korlátozott tartalmú fellebbezés bejelentéséhez fűződő jogkövetkezmények csak akkor alkalmazhatók, ha a jogorvoslati jog a Be. hatálya alatt nyílt meg (2. oldal utolsó, 3. oldal első bekezdés).

Az elsőfokú ítélettel szembeni védői jogorvoslat bejelentésekor - annak tényleges tartalmától függetlenül - nem volt ismert a kizárólagos irányú fellebbezés jogintézménye, így az ehhez kötődő később hatályba lépett törvényi korlátozások sem érvényesülhettek [Be. 583. § (3) bekezdés 584. § (3) bekezdés]. Az ezzel ellentétes értelmezés a jogorvoslati jog visszamenőleges és ez által törvénytelen korlátozását jelentené. Figyelmet érdemel, hogy az új kódex külön rendelkezik a korlátozott tartalmú fellebbezés jogkövetkezményeivel kapcsolatos bírói felvilágosítás szükségességéről is, amely ugyancsak nem történhetett meg a korábbi Be. hatálya alatt, így a következmények már emiatt sem alkalmazhatóak [Be. 551. § (3) bekezdés].

A perrendi szabályokat érintően a harmadfokú bíróság felhívja mind az első, mind a másodfokú bíróság figyelmét arra, hogy a szakértő igénybevételére - így bizonyos kérdésekben történő nyilatkoztatására, illetve a vélemény egyes részeinek bizonyítékként történő felhasználására - csak akkor kerülhet sor, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges [Be. 188. § (1) bekezdés]

Különleges szakértelmet igényelnek azok a ténymegállapítások és ténymegítélések, amelyek kívül esnek a jogi ismeretek körén és meghaladják az általános ismeretek szintjét. A jogszabályok értelmezése - a jogszabályi formában megjelenő ún. technikai normák kivételével - a bíróság, nem pedig a szakértő feladata (BH2007. 218.).

A közlekedés valamely résztvevőjétől elvárt „helyes magatartás” meghatározása a bíróság feladata, e vonatkozásban tehát a szakértőnek nem tehető fel kérdés (elsőfokú eljárás 12 tjk. 5. oldal). A szabályszegés és a baleset közötti büntetőjogilag releváns okozati összefüggés megállapítása ugyancsak a joggyakorlatban kialakult logika mentén vizsgálandó jogkérdés, nem azonos a természettudományi okozatossággal, amire a műszaki szakértő nyilatkozhat (másodfokú ítélet 4. oldal 5. bekezdés 1-3 mondat).

Megállapítható ugyanakkor az is, hogy a jelzett kérdésekben az első és másodfokú bíróság is kialakította jogi álláspontját, így a rájuk háruló jogi indokolási kötelezettségnek eleget tettek.

A másodfokú bíróság ítélete csaknem teljes körűen megalapozott.

Helyesen állapította meg a törvényszék, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyesbítésre és kiegészítésre szorul és törvényesen végezte el az ezzel kapcsolatos korrekciókat az iratok tartalma alapján (másodfokú ítélet 3. oldal 3-7. bekezdés).

E vonatkozásban helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a tényállásban releváns körülményként szerepeltetni kell azokat az adatokat is, amelyek a balesetben részesek mozgását és

mozgásviszonyait írják le (másodfokú ítélet 3. old. utolsó bekezdés).

A másodfokú bíróság által tett kiegészítések azonban további egy adat tekintetében módosításra szorulnak.

A törvényszék azt rögzítette, hogy a sértetti jármű 36-40 km/órás haladási sebességéhez 9-10 méteres féktávolság tartozik, és ezt az adatot vette figyelembe a behaladással kapcsolatos következtetések levonásához is. (másodfokú ítélet 3. oldal 6. bekezdés 5. sor).

A féktávolság jelzett mértékben történő meghatározása nem megalapozott. Tény, hogy ezt az adatot a műszaki szakértői vélemény egyik része tartalmazza (szakvélemény 7. oldal, nyomozati irat 279. oldal) A szakvélemény más részein ugyanakkor az olvasható, hogy a motorkerékpár haladási sebességéhez 16,5-18,1 méter vészfékezéssel elérhető féktávolság tartozik, illetve, hogy az észlelhetőség és az ütközés közötti 9-10 méteres távolságon intenzív fékezéssel 24-26 km/óra, míg lassító fékezéssel 17-19 km/óra sebességgel haladó jármű állítható meg (szakvélemény 23. oldal, nyomozati irat 311. oldal, illetve szakvélemény 8. oldal, nyomozati irat 281. oldal). Az ellentétet a bíróságok nem észlelték és szakértői eszközökkel nem oldották fel.

Ezért a motorkerékpár haladási sebességéhez tartozó féktávolság számszerűsített meghatározását a harmadfokú bíróság mellőzte.

A konkrét távolság megjelölésének a mellőzése nem érinti a tényállás megalapozottságát. A másodfokú ítéletben rögzítettek szerint a 36-40 km/óra sebességgel haladó sértett 7-9 méterre járt a későbbi elütési ponttól, amikor a vádlott behaladása a számára észlelhetővé vált. Az általános ismeretek szintjén meghatározható, hogy a motorkerékpár az adott sebesség mellett egy másodperc alatt 10-11 métert tett meg, így a sértett oldalán a baleset elhárítására rövidebb távolság állt volna rendelkezésre, mint amit járműve az elvárt reakció idő alatt befutott. Ez azt jelenti, hogy a baleset előbb bekövetkezett, mint hogy a jármű fékeződése megkezdődhetett volna.

Maradéktaanul helyes és elégséges tehát az a megállapítás, hogy a vádlott a sértetti jármű féktávolságán belül haladt be annak a nyomvonalába.

A harmadfokú bíróság a tényállás további - ügyészi átiratban foglaltak szerinti - helyesbítését nem látta indokoltnak.

A vádlott előéletére tett pontosítások a büntetéskiszabás körében váltak volna indokoltá, így - a felmentő rendelkezés helyessége miatt - jelen ügyben nem relevánsak.

A másodfokú bíróság által rögzítettekből is egyértelmű, hogy a sértett az álló járművek között ment át az úttesten. A kiegészítés egyrészt tartalmazza azt, hogy „megállt a kocsisor” a vádlotthoz közelebb eső forgalmi sávokban, másrészt rögzíti azt is, hogy az „álló kocsisor takaró hatása” miatt miként alakult a vádlott észlelhetősége a sértett számára (másodfokú ítélet 3. oldal 4. és 6. bekezdés). A két állításból egyértelmű, hogy a vádlott a hozzá közelebb eső két sávban álló járművek között kezdte meg az áthaladást az úttesten.

A harmadfokú bíróság - a helyesbített - másodfokú bíróság által korrigált tényállásra alapította a határozatát [Be. 619. § (1) és (3) bekezdés].

A megállapított tények vonatkozásában mind az első, mind a másodfokú bíróság eleget tett mérlegelési és indokolási kötelezettségének.

A másodfokú bíróság helyesen vont következtetést a vádlott bűnösségének a hiányára.

A felelősség elbírálása körében helyesen indult ki a másodfokú bíróság azoknak a közlekedési szabályoknak a meghatározásából, amelyek a balesetben érintett közlekedési résztvevőkre az adott helyzetben vonatkoznak. Majd helyesen állapította meg, hogy a vonatkozó szabályok egy részét, mind a vádlott mind a sértett megszegte.

A vádlott azzal, hogy nem a közelben lévő gyalogátkelőhelyen ment át az úttesten a KRESZ 21. § (5) bekezdésben írt kötelezettségét, míg azzal hogy áthaladása során nem biztosított zavartalan továbbhaladást a sértett járművének a KRESZ 21. § (8) bekezdés 2. mondatának második fordulatában írtakat sértette meg.

A harmadfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság által kifejtetteket abban, hogy mikor állapítható meg az, hogy a gyalogosok számára a „közelben” gyalogátkelőhely került kijelölésre (elsőfokú ítélet 9. oldal 3. bekezdés). Megjegyzendő, hogy az átkelés a főútvonal adott pontján a közeli gyalogátkelőhely hiányában is szabálytalan lett volna, mert az áthaladás nem az útkereszteződésnél, a járda meghosszabbított vonalában történt [KRESZ 21. § (5) bekezdés a) pont].

Bizonyos tehát, hogy a vádlott olyan helyen ment át az úttesten, ahol nincs elsőbbsége. Emiatt pedig őt az úttesten haladó járművekkel szemben a nem elsőbbségi helyzetben közlekedő gyalogosokra vonatkozó szabályok is terhelték. Ilyen esetben az áthaladást a járműforgalom zavarása nélkül kell végrehajtania. A zavartalan haladáshoz való jog - az elsőbbséghez hasonlóan - forgalmi előny. A zavartalan haladás jogosultját a kötelezett nem kényszerítheti semmilyen mértékű sebesség vagy irányváltoztatásra. E jog nagyobb védelmet biztosít, mint az elsőbbségi jogosultság, ahol a hirtelennek nem tekinthető irány és sebesség változtatás a közlekedési együttműködés keretében a jogosulttól is elvárható. Jelen esetben a vádlott a motorkerékpár féktávolságán belül haladt be a jármű nyomvonalába, így a sértett zavartalan haladáshoz való joga sérült.

Nem osztotta az ítéletábrá a fellebbviteli főügyészségnek azt a jogi álláspontját, hogy a záróvonal átlépésének a tilalma gyalogosokra is vonatkozik. Helyesen idézte az ügyészség, hogy a KRESZ 18. § (1) bekezdés c) pontjában írt rendelkezés alanya a gépjárművezető. Ez az alanyi kör azonban a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontja révén nem terjeszthető ki; az ügyészi érvelés elfogadhatósága esetén ugyanis a KRESZ valamennyi konkrét rendelkezésben az alanyi kör meghatározása felesleges lenne. A joggyakorlat tételesen is rögzíti, hogy „a közlekedési sávokat elválasztó záróvonal nem a gyalogosok áthaladására vonatkozó közlekedési jelzés, ekként annak a gyalogos részéről történő átlépése a balesetért való büntetőjogi felelősség szempontjából jelentőséggel nem bír” (BH2001. 357.).

E vonatkozásban a védelem jogi álláspontja helyes volt.

A másodfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy a sértett is megsértette a párhuzamos közlekedés szabályait, a forgalmi okból álló járművek mellett ugyanis úgy sorolt előre, hogy ahhoz nem állt rendelkezésre elegendő hely [KRESZ 36. § (12) bekezdés a) pont]. A sértett a forgalmi műveletet csak a záróvonal átlépésével, vagyis további közlekedési szabály megszegésével tudta kivitelezni [KRESZ 18. § (1) bekezdés c) pont].

A sértett szabályszegései azonban nem érintik a forgalmi előnyéből következő zavartalan továbbhaladáshoz való jogosultságát. Szabályszegésének a ténye és jellege jelen ügyben a vádlott bűnösségének a körében értékelendő.

Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy az adott közlekedési helyzet büntetőjogi megítélésekor a 6/1998. Büntető jogegységi határozatból következő, elvi szintű megállapításokat kell alapul venni (másodfokú ítélet 4. oldal 4. bekezdés).

A jogegységi határozat rendelkező része azokra a balesetre vonatkozik, amelyekben az elsőbbség jogosultja sebességtúllépéssel közlekedett, az elsőbbség kötelezettje pedig a forgalmi előny biztosítására vonatkozó kötelezettségét sértette meg. A határozat indokolásából kitűnik, hogy az ott írtakat a forgalmi előny jogosultjának más szabályszegései esetén is alkalmazni kell. Az elveket a joggyakorlat az elsőbbségre jogosult járművezető és az „elsőbbségadásra kötelezett” gyalogos viszonyára is kiterjesztette (EBH2007. 1681.).

A jogegységi tanács határozatában hangsúlyozta, hogy „ha a közúti balesetért többen felelősek, mindegyikük felelősségét egyéniesítve” kell vizsgálni.

Ez egyrészt azt jelenti, hogy egy balesetért a közlekedés több, különböző pozícióban közlekedő résztvevője is büntetőjogi felelősséggel tartozhat, közöttük egyéb megfontolások - pl. a megszegett szabály jellege, közlekedésbiztonsági fontossága, veszély kialakulásának ideje vagy „döntő” volta - alapján nem lehet kizárólagosan választani.

Másrészt azt is jelenti, hogy a résztvevők felelősségét önállóan, egymástól függetlenül kell vizsgálni a büntetőjogilag lehetséges keretek között. E kereteket jelen esetben a vád jelöli ki, vagyis a bíróságnak a vádlott büntetőjogi felelősségéről kell döntenie.

Így nem érinti az egyes résztvevők büntetőjogi felelősségének a vizsgálatát az, hogy a részesek büntetőjogi felelősségéről egy vagy elkülönülő eljárásban dönt a bíróság.

Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy a felelősség „több szintű vizsgálatot” igényel (másodfokú ítélet 3. oldal 4. bekezdés). Vagyis vizsgálandó a szabályszegés és a baleset közötti büntetőjogilag releváns okozati összefüggés léte, majd vizsgálandó a szabályszegés vétkessége, illetve az eredményre és az okozati összefüggésre kiterjedő bűnösség megállapíthatósága is (BH2018. 3.).

A bekövetkezett baleset a vádlott terhén megállapított mindkét közlekedési szabályszegéssel releváns okozati összefüggésben áll, mert a szabálykövető magatartás tanúsítása esetén az adott baleset - más paraméterek változatlanul hagyása mellett - nem következik be. Az okozati összefüggés megállapíthatóságát a sértett szabályszegése nem érinti. A büntetőjogilag releváns okozati összefüggés logikája a 6/1998. BJE. II. pontjában foglaltak és az erre épülő következetes joggyakorlat alapján határozható meg (pl. BH2018. 136.).

A vádlotti szabályszegés vétkessége tekintetében a másodfokú bíróság helyes végkövetkeztetésre jutott.

A vádlott következetesen állította, hogy a szabálytalan áthaladási helyén neki balról érkező járművel nem számolt, mert azt, az álló járművek elhelyezkedése és a záróvonal kialakítása térben kizárta. Védekezése reális, a vádlott az 1-es számú tanú járműve mögött haladt át, amely jármű közvetlenül a záróvonal mellett helyezkedett el, kizárva azt, hogy a záróvonal és a jármű oldala között bármely jármű is elhaladhasson.

A sértett zavartalan tovább-haladásának a megsértése tehát nem lehetett a vádlott oldalán tudatos, a jogsértés tekintetben csak az vizsgálandó, hogy a vádlott a tőle elvárható figyelmet és körültekintést elmulasztotta-e az adott helyzetben [Btk. 8. §].

A válasz egyértelműen nemleges, mert - ahogy ezt a másodfokú bíróság helyesen állapította meg - az előre sorolás fizikailag nem volt lehetséges (másodfokú ítélet 3. oldal 5. bekezdés). Olyan adat nem állt rendelkezésre, amely azt igazolja, hogy a vádlott a vizuális észlelésen kívül, más módon érzékelhette-e jármű érkezését (pl. hanghatás).

E vonatkozásban a védői érvelés helytálló volt.

Az ítéletábra nem osztotta a törvényszéknek azt a megállapítást, hogy a sértett szabályszegésével

„megtévesztő módon” haladt az ütközési pont felé és ez a megtévesztés eredményezi a vádlotti bűnösség hiányát (másodfokú ítélet 5. oldal 2. bekezdés).

Helyesen mutatott rá a fellebbviteli főügyészség, hogy az elsőbbségi helyzetben közlekedő járművezető szabályszegésének megtévesztő jellege csak akkor eredményezi a kötelezetti felróhatóság hiányát, ha a kötelezett tévedése tényleges, vagyis, ha a gondosan eljáró alárendelt közlekedési résztvevő azért nem észlelte a fölérendelt érkezését, mert a fölérendelt a szabályszegése által - jelenléte vagy távolsága (optikai tévedés) tekintetében - megtévesztette. Ez jelen esetben fel sem merülhetett volna, hiszen a sértett jelenléte, távolsága a balra tekintéssel reálisan felmérhető lett volna. A bűnösség hiányát azonban nem csak a sértett általi megtévesztés eredményezheti, hanem más okon alapuló tévedés, vagy a gondatlanság hiánya is.

A harmadfokú bíróság nem értett egyet azzal a másodfokú érveléssel sem, hogy a gyalogos, mint a közlekedés kisebb mozgási energiával rendelkező résztvevője, nem számíthat alappal arra, hogy „közlekedési szabályszegésével az adott helyen és időben egy járművel közlekedő személynek képes 8 napon túl gyógyuló sérüléseket okozni” (másodfokú ítélet 5. old. 3. bek.). Egy ütközés, illetve baleset háritása során olyan kontrollálhatatlan mozgásfolyamatok indulhatnak meg, amelyek a közlekedés nagyobb mozgási energiával rendelkező, védettebb résztvevői oldalán is súlyos, akár halálos eredménnyel járó balesethez vezethetnek.

Jelen esetben a vádlott részéről a közlekedési szabály vétkes megszegése nem volt megállapítható, ez az elkövetési magatartás vonatkozásában bűnösségének a hiányát eredményezi, amely okszerűen vonja maga után a vád tárgyává tett cselekmény alól, bűncselekmény hiányában történő felmentését is (másodfokú ítélet 5. oldal 3. bekezdés).

A harmadfokú bíróság nem osztotta a fellebbviteli ügyészségnek azt az érvét, hogy az adott forgalmi helyzetben a balra tekintés azért elvárt, mert onnan érkező szabályosan közlekedő jármű.

A balról történő szabályos kikerülést - vagyis a motoros haladási irányával szemben közlekedő sáv igénybe vételét - az optikailag jól látható záróvonal léte zárta ki, a párhuzamos közlekedésként megvalósuló előre sorolást pedig az álló járművek térbeli elhelyezkedése.

Vizsgálandó az is, hogy a gyalogos részéről az adott helyen balra történő tekintés más okból elvárható volt-e, és ezen belül helyt foghat-e a fellebbviteli főügyészségnek az az érve, hogy a sértett részéről, olyan mindennapos szabályszegés valósult meg, amivel, mint ismerttel a vádlottnak is számolnia kellett volna.

Egy adott közlekedési környezetben gyakori szabályszegés egyéni ismerete megalapozhatja az elvárt fokozott gondosság tanúsítását (pl. italbolt közelsége, kivilágítatlan kerékpárosok gyakori közlekedése). Az ismeretnek azonban egyéninek és konkrétnek kell lenni, amely tényszerű bizonyítást igényel.

Az ilyen, defenzív közlekedési magatartás elvárhatóságát megalapozó vádlotti ismeret jelen ügyben is a bizonyítandó tények körébe tartozna, az adott szabályszegés gyakorisága „köztudomású ténynek” nem tekinthető. A jogalkalmazói tapasztalat nem azonosítható a közlekedési résztvevők tudásával. A vádlott speciális többletismerete jelen esetben nem volt megállapítható, így tőle az általánost meghaladó gondosság sem volt elvárható.

A harmadfokú bíróság nem osztotta a bizalmi elv tartalmával kapcsolatos ügyészi érvelést sem, ami szerint azért nem bízhatott a vádlott a balról érkező forgalom hiányában, mert a szabálytalan helyen való áthaladásával maga is közlekedési szabályt sértett.

A biztonságos és zavartalan közlekedés alapvető feltétele, hogy a közlekedési szabályokat mindenki megtartsa és számíthasson arra, hogy azokat mások is megtartják (KRESZ preambuluma).

„A közúti közlekedés során a „bizalmi elv” azt jelenti, hogy valamennyi közlekedésben résztvevő alappal bizakodhat abban, hogy amennyiben a szabályoknak megfelelően jár el, mások is megtartják a közlekedési szabályokat; másfelől azonban nem hivatkozhat eredményesen a bizalmi elvre az a járművezető, aki kellő időben észleli a közlekedés más résztvevőjének a szabályszegő közlekedését” (BH2002. 216.II.).

A joggyakorlatban megfogalmazottakra tekintettel - a bizalmi elv alóli kivételt teremtő körülmények hiányában - a közlekedési magatartás alakításánál nem kell számolni más szabályszegő magatartásával. A szabálykövető magatartásában való bizakodást a másik közlekedési résztvevő szabályszegő magatartásának a felismerhetősége szünteti meg. A bizakodás pedig nem áll fenn a közlekedés azon résztvevői tekintetében, akiktől koruk, testi fogyatékoságuk, állapotuk vagy más ok miatt felismerhetően nem várható el a szabálykövető közlekedés.

Tény, hogy a jogalkalmazás a bizalmi elv szerint cselekvőnél minden esetben hangsúlyozza a szabályok szerinti magatartás követelményét. „Nem hivatkozhat más közlekedő szabálytalanságára az, aki maga is szabálytalanul közlekedik” (BH2010. 85). (Azonos tartalommal BH2016. 233., 2002. 216.). A joggyakorlati tétel, azonban nem a gondosságot alakító követelmény, nem azt jelenti, hogy ha valaki szabályt szeg - mintegy objektív „szankcióként” - arra kell gondolnia, hogy más is közlekedhet szabályszegően.

Az idézett tétel azt jelenti, hogy a szabálytalanul közlekedő arra számíthat, hogy a közlekedés másik résztvevője alapvetően úgy alakítja vele szemben a közlekedési magatartását, mintha szabályosan közlekedne, mert a bizalmi elv alapján feltételezi a szabályos haladását.

A vádlott a szabálytalan helyen történő áthaladása révén abban nem bízhatott, hogy egy tőle jobbról szabályosan érkező járművezető arra tekintettel választja meg a sebességét, hogy a járművek takarásából bukkanhat fel.

Helyesen mentette fel a másodfokú bíróság a vádlottat az ellene gondatlanságból elkövetett testi sértés vétségének a vádja alól [Btk. 164. § (1) bekezdés (3) bekezdés (9) bekezdés. a) pont], a Be. 566. § (1) bekezdés a/ pontja alapján bűncselekmény hiányában.

A felmentő rendelkezés tekintetében a másodfokú bíróság figyelemmel volt arra is, hogy a felmentésnek a vád tárgyává tett cselekmény törvényes minősítése szerint kell történnie.

A vádlott gyalogosként vált a baleset részesévé. A közlekedési szabályok gyalogosok és utasok általi megszegése nem alapozhatja meg közlekedési bűncselekmény elkövetésének a megállapítását [Btk. 240. § (2) bekezdés]. A közlekedési szabályok megszegése az említett résztvevők oldalán az életet, testi épséget sértő bűncselekmények elkövetési magatartásaként értékelendő.

A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta [Be. 623. §].

A vádlott felmentésére tekintettel a meghatalmazott védő részére a harmadfokú bírósági eljárásban való részvétele miatt - a másodfokú ítéletben részletesen kifejtett jogi indokok alapján - 12.700,- forintot kell az államnak megtéríteni [Be. 576. § (2) bekezdés, 19/2018 (VI. 28.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés, 32/2017 (XII. 27.) IM rendelet 7. §].

Budapest, 2019. év május hó 16. napján

Dr. Ujvári Ákos s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fülöp Ágnes Katalin s.k.
előadó bíró

Dr. Patassy Bence s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bf.6147/2018/6. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 16.Bhar.36/2019/9. számú végzése folytán 2019. május 16. napán jogerőre emelkedett.

Budapest, 2019. év május hó 16. napján

. Ujvári Ákos s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
tisztviselő